

RÈN KỸ NĂNG NGHỀ NGHIỆP CHO HỌC SINH, SINH VIÊN NGHỀ KẾ TOÁN DOANH NGHIỆP TRƯỜNG CAO ĐẲNG NGHỀ ĐIỆN BIÊN ĐÁP ỨNG YÊU CẦU HỘI NHẬP VÀ PHÁT TRIỂN

Phạm Thị Hằng
Trường Cao đẳng Nghề Điện Biên
Email: hangpham1707@gmail.com

Tóm tắt: Tri thức, kỹ năng nghề nghiệp là yếu tố quyết định đến sự thành công của mỗi cá nhân, là khả năng thích ứng của con người với những yêu cầu ngày càng cao của xã hội. Nếu không có kỹ năng nghề nghiệp tốt thì bản thân mỗi cá nhân sẽ bị lùi lại phía sau. Bài viết trình bày một số vấn đề lý luận và những yêu cầu về kỹ năng cần rèn luyện cho học sinh sinh viên nghề Kế toán doanh nghiệp trường Cao đẳng Nghề Điện Biên đáp ứng đòi hỏi của nguồn nhân lực trong thời kỳ mới.

Từ khóa: Kỹ năng, nghề nghiệp, nghề kế toán doanh nghiệp, học sinh, sinh viên, trường Cao đẳng Nghề Điện Biên.

TRAINING PROFESSIONAL SKILLS FOR STUDENTS OF BUSINESS ACCOUNTING AT DIEN BIEN VOCATIONAL COLLEGE TO MEET THE REQUIREMENTS OF INTEGRATION AND DEVELOPMENT

Pham Thi Hang
Dien Bien Vocational College
Email: hangpham1707@gmail.com

Abstract: Knowledge and professional skills are the decisive factors for the success of each individual, the ability of people to adapt to the increasingly high demands of society. Without good professional skills, each individual will be left behind. The article presents some theoretical issues and requirements for skills that need to be trained for students of the Business Accounting profession at Dien Bien Vocational College to meet the demands of human resources in the new era.

Keywords: Skills, profession, business accounting profession, students, Dien Bien Vocational College.

Nhận bài: 19/04/2025

Phản biện: 15/05/2025

Duyệt đăng: 19/05/2025

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong thời kỳ hội nhập và phát triển, dưới tác động của cuộc cách mạng công nghiệp 4.0, người lao động đang phải đối mặt với nguy cơ thất nghiệp từ việc ứng dụng công nghệ vào các mặt của đời sống, đặc biệt với công nghệ robot, trí tuệ nhân tạo... Nhưng trong bối cảnh đó học sinh, sinh viên cũng có cơ hội được học hỏi nhiều hơn, nhanh hơn. Học sinh, sinh viên phải luôn làm mới mình, làm chủ công nghệ, thạo ngoại ngữ... để không bị đào thải và nâng cao chất lượng công việc. Đối với học sinh, sinh viên nghề Kế toán doanh nghiệp việc thông thạo ngoại ngữ, tin học, giỏi kỹ năng nghề nghiệp là rất cần thiết. Bởi học sinh, sinh viên Kế toán sau khi ra trường có thể làm việc ở những công ty, doanh nghiệp trong nước, doanh nghiệp nước ngoài, liên doanh,... Để học sinh, sinh viên nghề Kế toán doanh nghiệp trường Cao đẳng Nghề Điện Biên có thể thích ứng tốt với thị trường lao động trong xu thế hội nhập và phát triển hiện nay, cần trang bị cho các em kỹ năng nghề nghiệp tốt ngay từ khi còn ngồi trên ghế nhà trường để khi ra trường các em có thể bắt nhịp ngay với yêu cầu của công việc.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Một số khái niệm công cụ

2.1.1. Khái niệm kỹ năng

Theo PGS. TS Phạm Viết Vượng: Kỹ năng là khả năng thực hiện thành công một loại công việc trên cơ sở nắm vững lý thuyết. Kỹ năng được hình thành trong quá trình rèn luyện lâu dài.

Theo Trung tâm đào tạo Tâm Việt: “Kỹ năng là khả năng thực hiện một công việc của chủ thể thông qua đào tạo và rèn luyện một cách kiên định, quyết liệt với động tác chuẩn, tiến trình chuẩn, nắm chắc bí quyết, trong điều kiện theo tiêu chuẩn nhất định”.

Từ các quan niệm trên có thể hiểu kỹ năng là khả năng thực hiện thành công một công việc của chủ thể trên cơ sở nắm vững lý thuyết, thông qua đào tạo và rèn luyện một cách kiên định, quyết liệt.

2.1.2. Các khái niệm của nghề Kế toán

Kế toán là gì? Theo Luật Kế toán Việt Nam 2003: “Kế toán là việc thu thập, xử lý, kiểm tra, phân tích và cung cấp thông tin kinh tế, tài chính dưới hình thức giá trị, hiện vật và thời gian lao động.”

Công việc kế toán được hiểu là những ghi chép,

thống kê, cung cấp thông tin về tài sản, nguồn vốn, những sự vận động của tài sản và phân tích về tình hình tài chính của một doanh nghiệp, tổ chức, cơ quan nhà nước,... lên các báo cáo kế toán.

Báo cáo kế toán: Báo cáo kế toán là một sản phẩm của kế toán, bao gồm 3 loại: Báo cáo tài chính, báo cáo thuế, báo cáo quản trị, trong đó:

Báo cáo tài chính: Đây là loại báo cáo phục vụ cho mọi đối tượng quan tâm đến tình hình của doanh nghiệp. Báo cáo thể hiện đầy đủ các hoạt động, tình hình về tài chính của doanh nghiệp. Các kế toán là người hoàn chỉnh báo cáo tài chính và chuyển tới các cơ quan có liên quan để phân tích điểm mạnh, điểm yếu của doanh nghiệp. Báo cáo tài chính gồm 4 phần:

+ Bảng cân đối kế toán: Là bảng thể hiện sự cân bằng của các đối tượng kinh tế bao gồm tài sản (tài sản ngắn hạn và tài sản dài hạn) và nguồn vốn (nợ phải trả và vốn chủ sở hữu).

+ Báo cáo kết quả hoạt động kinh doanh: Là hình thức thể hiện lãi lỗ của doanh nghiệp. Phần đánh giá bao gồm lợi nhuận, doanh thu và chi phí.

+ Báo cáo lưu chuyển tiền tệ: Là báo cáo về những sự vận động của dòng tiền vào và dòng tiền ra. Ở loại báo cáo này, chỉ áp dụng bắt buộc đối với doanh nghiệp lớn.

+ Thuyết minh về báo cáo tài chính: Đây được coi là một bản báo cáo phụ đề thực hiện nhằm giải thích các chỉ tiêu cho báo cáo tài chính trên.

Báo cáo thuế: là công cụ phục vụ cho cơ quan thuế. Mỗi bản báo cáo được thực hiện dựa trên các chỉ tiêu hiện hành của công ty. Được chia làm hai loại:

+ Báo cáo thuế định kì: Đây là hình thức bắt buộc đối với doanh nghiệp khi tới thời gian khai báo, tùy theo quy định của Chi cục thuế.

+ Báo cáo thuế không định kì: Hình thức này chỉ được lập ngẫu nhiên khi phát sinh vấn đề có liên quan. Thường xảy ra khi Chi cục thuế yêu cầu doanh nghiệp khai báo về những thay đổi trong công tác hay những sai phạm bị xử lý.

Báo cáo quản trị: Thường được lập ra khi có các yêu cầu của nhà quản trị, thường là chủ doanh nghiệp. Báo cáo này chỉ được lưu truyền nội bộ và có các yêu cầu bảo mật tuyệt đối với bên ngoài.

Tài khoản kế toán: Đóng vai trò như một bảng hệ thống chữ cái dành cho kế toán, tài khoản kế toán thể hiện chi tiết cho mỗi nghiệp vụ phát sinh trong doanh nghiệp. Hệ thống tài khoản kế

toán là bảng chi tiết các tài khoản được thực hiện dựa theo thông tư 200 của Bộ Tài Chính.

Bảng hệ thống tài khoản được sắp xếp dựa theo độ giảm dần tính thanh khoản của các danh mục. Phân chia đầu mục từ 1 đến 9 theo thứ tự: Tài sản ngắn hạn, tài sản dài hạn, nợ phải trả, vốn chủ sở hữu, thu nhập, chi phí, thu nhập khác, chi phí khác, lợi nhuận.

Định khoản kế toán: Định khoản tài khoản kế toán là xác định cách ghi chép những nghiệp vụ kế toán phát sinh vào tài khoản nợ và có trong bảng chữ T.

Định khoản kế toán được chia làm hai loại:

+ Định khoản giản đơn: Là định khoản kế toán về 2 loại tài khoản kế toán tổng hợp.

+ Định khoản phức tạp: Là loại định khoản liên quan tới 3 tài khoản kế toán tổng hợp trở lên.

2.2. Tầm quan trọng của việc rèn kỹ năng nghề nghiệp cho sinh viên nghề Kế toán doanh nghiệp trường Cao đẳng Nghề Điện Biên đáp ứng yêu cầu hội nhập và phát triển

2.2.1. Đặc điểm của thị trường lao động trong thời kỳ hội nhập và phát triển

Trong thời kỳ hội nhập và phát triển hiện nay, dưới tác động của cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ tư hay còn gọi là cách mạng công nghiệp 4.0 đang diễn ra mạnh mẽ, thông qua các công nghệ như Internet vạn vật, trí tuệ nhân tạo, thực tế ảo, điện toán đám mây, thế giới thực đang dần bị chuyển hóa thành thế giới số. Những công việc lặp đi lặp lại nhiều như may mặc, giày da,... sẽ mất an toàn nhất. Các công việc văn phòng thông thường sẽ bị ảnh hưởng nhiều nhất. Đó là những công việc không cần bằng cấp mà chỉ cần dựa trên các quy trình chuẩn. Cách thức tự động hóa các công việc đó khá đơn giản và cắt giảm rất nhiều chi phí, không chỉ bằng máy móc mà còn bằng các thuật toán. Nhiều việc làm trong tương lai có thể sẽ bị những cảm biến do máy tính điều khiển thay thế. Có một số diễn đàn ước tính, sẽ có khoảng 70% – 80% công việc hiện nay biến mất trong 20 năm tới. Không điều gì chắc chắn rằng, nhiều công việc, ngành nghề học sinh, sinh viên đang học sẽ còn được tuyển dụng trong tương lai. Kỹ nguyên số và trí tuệ nhân tạo sẽ làm thay đổi cuộc sống. Google sẽ phủ sóng Wi-Fi toàn thế giới giúp sự giao tiếp giữa con người với thế giới ảo nhanh chóng. Xe chạy đã không cần đến tài xế, nhiều nhà máy trên thế giới chỉ có robot làm việc...

Cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ tư cũng đặt ra cho giáo dục đại học trước nhiều thách thức rất lớn. Đặc biệt, tiến bộ công nghệ thông tin cũng làm xuất hiện những loại hình đào tạo mới. Hệ thống đào tạo trực tuyến đại chúng, đào tạo “online”... là những loại hình đào tạo mới thách thức các phương thức đào tạo truyền thống. Những thách thức này đặt ra yêu cầu cho các trường đại học phải đẩy mạnh nghiên cứu, phát triển các công nghệ mới, phải tự thay đổi để phù hợp với nền công nghiệp mới.

Với mỗi học sinh, sinh viên phải tự học không ngừng, rèn luyện kỹ năng nghề nghiệp, bên cạnh việc làm chủ tri thức chuyên ngành mà mình đang theo học bản thân mỗi sinh viên cần phải dành quỹ thời gian của tuổi trẻ để học tập và tự học tốt hơn ngoại ngữ và công nghệ thông tin. Bởi ngoại ngữ và công nghệ thông tin là cửa sổ nhìn ra với thế giới, là chìa khóa để tiếp thu có chọn lọc những giá trị cao đẹp của loài người, những tiến bộ của khoa học, những thành công của công nghệ để làm cho cuộc sống tốt đẹp hơn. Điều này còn giúp cho học sinh, sinh viên thích ứng và hội nhập tốt với đòi hỏi ngày càng cao của thị trường lao động trong tương lai.

2.2.2. Vấn đề nhân lực tại các doanh nghiệp

Các doanh nghiệp để có thể cạnh tranh và nắm bắt được các cơ hội trong môi trường hội nhập đòi hỏi phải có đội ngũ nhân sự nhạy bén và có nhiều kinh nghiệm, trong đó có đội ngũ nhân sự Tài chính Kế toán. Bất cứ một doanh nghiệp nào, dù nhỏ hay lớn cũng phải có nhân sự kế toán. Thực tế cho thấy, rất nhiều doanh nghiệp không tuyển dụng được nhân sự kế toán trong khi mỗi năm có rất nhiều sinh viên kế toán tài chính ra trường nhưng tỷ lệ thất nghiệp rất cao.

Vậy tại sao lại có sự mất cân đối trong cung – cầu việc làm kế toán như vậy?

Học sinh, sinh viên Kế toán cần chuẩn bị gì trước khi ra trường?

Trong suốt những năm ngồi trên ghế nhà trường, các sinh viên đã trau dồi các kiến thức về tài chính kế toán để có cái nhìn tổng quan về công việc kế toán và nghề Kế toán. Đó là điều kiện cần. Vậy điều kiện đủ là gì để sinh viên kế toán ra trường có thể vượt qua vòng phỏng vấn của các nhà tuyển dụng?

Thứ nhất, học sinh, sinh viên nên tham gia các buổi hội thảo về việc làm, hội thảo về tài chính kế

toán để nắm bắt được tình hình kinh tế tài chính thế giới cũng như Việt Nam, xu hướng của các doanh nghiệp,...

Thứ hai, rèn luyện, bổ sung các kỹ năng mềm: kỹ năng giao tiếp, kỹ năng thuyết trình, kỹ năng làm việc nhóm, kỹ năng tổng hợp, phân tích để hiểu về các con số kế toán, giúp cung cấp và tư vấn cho chủ doanh nghiệp.

Thứ ba, liên tục cập nhật chính sách thuế mới,...

Thứ tư, tham gia các khóa đào tạo thực hành kế toán do Nhà trường tổ chức để có cái nhìn thực tế về công việc kế toán: cập nhật chứng từ, sắp xếp chứng từ, xử lý chứng từ, sổ sách, lập báo cáo,...

2.2.3. Các yêu cầu về công việc kế toán đối với kế toán viên

Một là, các công việc chính

Kế toán thường phân chia cấp bậc để làm hai loại công việc đó là kế toán nội bộ và kế toán tổng hợp. Tùy theo mỗi cấp bậc mà mỗi kế toán viên đảm nhận mỗi công việc khác nhau, tuy nhiên về cơ bản các công việc chính mà kế toán cần làm bao gồm: Tiến hành ghi chép lại nhật ký hoạt động tài chính của công ty và kiểm tra sổ sách kế toán. Thiết lập đầy đủ các chứng từ liên quan đến hoạt động tài chính của công ty. Lập báo cáo tài chính một cách chính xác thông qua các dữ liệu kế toán trình Ban lãnh đạo. Phân tích chi tiết về tình hình tài chính nhằm tham mưu cho Ban lãnh đạo.

Hai là, các tố chất cần thiết đối với một kế toán viên

Muốn trở thành kế toán không khó, nhưng để làm một kế toán có đủ trình độ, đạo đức nghề nghiệp,... thì cần đòi hỏi rất nhiều kỹ năng và quá trình luyện tập, học hỏi. Đối với một kế toán, để hoàn thành tốt một công việc, họ cần phải có cái đầu tinh táo, khả năng nhớ và xử lý các con số sao cho kết quả cuối cùng là chính xác nhất. Các yêu cầu cơ bản nhất mà một người kế toán phải có:

Thứ nhất, tính tỉ mỉ, cẩn thận và tư duy logic: Đây là nhân tố chính để hình thành một người kế toán. Kế toán là một công việc đòi hỏi nhân viên phải cẩn thận đến từng chi tiết, từng con số, giấy tờ để đưa ra một bản báo cáo hoàn thiện sao cho chính xác nhất đối với những đối tượng có nhu cầu sử dụng thông tin tài chính của doanh nghiệp.

Thứ hai, đam mê về các con số. Công việc chính của một kế toán là làm việc thường xuyên với các con số, do đó nếu không có sự yêu thích công việc này sẽ khiến bạn mệt mỏi và chán nản.

Nền tảng của ngành nghề này là môn toán, đây là môn học giúp bạn có khả năng tư duy nhanh nhạy nhằm giải quyết và xử lý các con số trong sổ sách, chứng từ kế toán.

Thứ ba, cần am hiểu sâu sắc về luật và những quy định liên quan đến ngành nghề. Để đảm bảo tính chính xác, am hiểu luật là một trong những yếu tố cần thiết để một kế toán có thể đảm bảo tính an toàn cho cá nhân và doanh nghiệp.

Thứ tư, kỹ năng sử dụng các công cụ, các chương trình liên quan đến kế toán. Việc sử dụng hiệu quả các phần mềm kế toán sẽ giúp bạn nhiều tiện ích trong quá trình làm việc.

Thứ năm, độ trung thực, kiên nhẫn, tính chính xác. Đây là tố chất được xem là khả năng bạn có thể theo được công việc này bao lâu. Một người kế toán không đủ tố chất này sẽ sớm bị đào thải bởi chính doanh nghiệp hoặc cá nhân họ khi mà

không đủ kiên nhẫn để tiếp tục công việc. Do vậy, để làm một công việc kế toán doanh nghiệp, đây sẽ là những yếu tố then chốt để một doanh nghiệp có thể tuyển dụng bạn.

III. KẾT LUẬN

Trong xu thế hội nhập và phát triển dưới tác động mạnh mẽ của cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ tư, đất nước ta đang đứng trước nhiều cơ hội và thách thức từ thị trường lao động toàn cầu. Trong bối cảnh đó việc nâng cao kỹ năng nghề nghiệp cho học sinh, sinh viên nói chung và học sinh, sinh viên nghề Kế toán doanh nghiệp trường Cao đẳng Nghề Điện Biên nói riêng là vô cùng cần thiết. Bởi nếu có kỹ năng nghề nghiệp tốt học sinh, sinh viên sẽ làm chủ được tương lai và sự nghiệp của bản thân và thích ứng tốt những đòi hỏi của thị trường lao động toàn cầu hiện nay.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Đỗ Mạnh Cường (2011), *Chuyên đề năng lực thực hiện và dạy học thực hiện trong đào tạo nghề*, Viện Nghiên cứu phát triển Giáo dục chuyên nghiệp, Hà Nội.
2. Lưu Xuân Mới (2001), *Phương pháp dạy học đại học*, Nxb Giáo dục, Hà Nội.
3. Nguyễn Đức Trí (1993), *Tiếp cận đào tạo nghề dựa trên năng lực thực hiện và xây dựng tiêu chuẩn nghề*, Báo cáo tổng kết đề tài cấp bộ B93-38-24, Trung tâm Nghiên cứu đại học và giáo dục chuyên nghiệp, Hà Nội.